

Nr 147.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående efterskänkande i vissa fall av kronans rätt till danaarv; given Stockholms slott den 15 februari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Nils Wohlin.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 15 februari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Departementschefen, statsrådet Wohlin anför:

1:o)

Den 10 april 1916 avled änkan Olivia Maria Elisabeth Östergren från Medebys i Ekeby socken av Gotlands län utan att, såvitt den efter henne den 4 januari 1917 upprättade bouppteckningen utvisar, efterlämna kända arvingar. Tillgångarna i boet utgjordes av fastigheten 1/256 mantal Medebys, värderad till 500 kronor, jämte viss obetydlig lösegendom. Behållningen uppgick till 465 kronor 50 öre.

Danaarv efter
änkan Olivia
Maria Elisabeth
Östergren från
Medebys i
Ekebysocken.

Enligt ett i bouppteckningshandlingen omnämnt, av änkan Östergren den 21 februari 1916 upprättat testamente skulle hennes efterlämnade kvarlåtenskap odelad tillfalla hennes måg Carl Laurentius Larsson i Medebys.

I en till kammaradvokatfiskalsämbetet ingiven, av ämbetet med utlåtande den 18 augusti 1928 överlämnad ansökning har nu skomakaren Carl L. Larsson i Medebys — med förmälan att ovanberörda testamente till förmån för sökandens fader Carl Laurentius Larsson, numera avliden, aldrig blivit bevakat och att kronan i följd därav genom kammaradvokatfiskalsämbetet framställt anspråk på tillgångarna efter Olivia Maria Elisabeth Östergren — anhållit, att kronans rätt till danaarv efter änkan Östergren måtte efterskänkas till förmån för sökanden.

Till stöd för framställningen har åberopats i huvudsak följande.

Av lösegendomen efter änkan Östergren funnes ingenting kvar. Största delen därav hade blivit uppbränd, då änkan Östergren lidit av tuberkulos. Den efterlämnade fastigheten, bebyggd med ett litet, gammalt och förfallet trähus, vilket av sökanden begagnades till skomakarverkstad, bestode av omkring två tunnland jord av dålig beskaffenhet, varav endast ett tunnland vore uppodlat. Fastigheten torde vid en försäljning kunna betinga ett pris av ett par hundra kronor, men om ersättning åt sökanden för utfört arbete på jordens odling och förbättring beräknades, torde behållningen bliva så gott som ingen. För kronan kunde kvarlåtenskapen efter änkan Östergren icke spela någon ekonomisk roll, medan det för sökanden skulle betyda oändligt mycket, om han bleve fränhänd fastigheten, då därigenom hans försörjningsmöjligheter skulle i högst väsentlig grad försämrast för att icke säga omöjliggöras.

Vid ansökningen har fogats ett av, bland andra, vederbörande kommunalstämmo- och kommunalnämndsordförande avgivet intyg, vitsordande sökandens uppgifter. Av intyget framgår jämväl, att sökanden har försörjningsplikt för hustru och fyra minderåriga barn.

Länsstyrelsen i Gotlands län har, efter inhämtande av yttrande från vederbörande landsfiskal, som tillstyrkt ansökningen, i ett den 10 augusti 1928 avgivet utlåtande hemställt om bifall till densamma.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt ovannämnda utlåtande, med förmälan att ämbetet låtit anstå med vidare åtgärder för indrivande av danaarvet i avbidan på beslut över den föreliggande ansökningen, vidare anför, att då av den i ärendet förebragta utredningen syntes framgå, att sökanden befunne sig i små ekonomiska omständigheter och att hans frånträdande av fastigheten — boets enda behållning — skulle i hög grad försvåra hans utkomstmöjligheter, ämbetet på grund härav och i betraktande av omständigheterna i övrigt i ärendet samt då ifrågavarande testamente finge antagas vara ett riktigt uttryck för arvlåtarens yttersta vilja funnit sig böra tillstyrka bifall till den gjorda framställningen; och har ämbetet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition, i syfte att danaarvet efter änkan Östergren måtte efterskänkas till förmån för sökanden.

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:ts *Departements-
chefen.* måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans rätt till danaarv efter änkan Olivia Maria Elisabeth Östergren från Medebys i Ekeby socken av Gotlands län må efterskänkas till förmån för skomakaren Carl L. Larsson i Medebys.

2:o)

Den 30 november 1924 avled småskollärarinnan Karolina Amalia Hjelm från Linköping utan att efterlämna kända arvingar. Enligt en den 14 februari 1925 efter henne upprättad bouppteckning uppgick boets behållning till 9,636 kronor 98 öre. *Danaarv efter
småskollära-
rinnan Karo-
lina Amalia
Hjelm från
Linköping.*

Den 27 april 1925 bevakades vid rådhusrätten i Linköping för Linköpings stads, dess fattigvårdsstyrelses och utredningsmannens i boet, förre folkskolinspektören Alfred Fridéns räkning såsom muntligt testamente vissa av den avlidna fällda yttranden, angående vilka vittnesförhör för dödsfalls skull den 2 februari 1925 hållits vid rådhusrätten med Maria Lovisa Kullman och Klara Sofia Vilhelmina Sandberg, båda i Tannefors. Enligt Maria Lovisa Kullmans därvid avgivna berättelse skulle den avlidna en dag i november 1923, då vittnet varit på besök hos henne, i samtidig närvaro av vittnet och den avlidnas vårdarinna Amalia Joseфина Anderson förklarat, att hon hade för avsikt att inom en nära framtid låta upprätta sitt testamente, varjämte hon muntligen uttalat sig om, huru hon önskade erhålla testamentet avfattat samt bett såväl vittnet som Amalia Joseфина Anderson att lägga på minnet vad hon då yttrat. Enligt hennes då uttalade vilja skulle hennes egendom efter hennes död så fördelas, att

1) 4,000 kronor avsattes till en fond, vars avkastning skulle i form av julgåvor utdelas till fattiga i S:t Lars församling;

2) 1,000 kronor avsattes till en fond, vars avkastning skulle användas till anskaffande av underkläder åt fattiga barn vid Tannefors folkskolor och vilken fond skulle förvaltas av Tannefors syförening, som hade att föranstalta om fördelningen av avkastningen utav fonden;

3) ett par tusen kronor tilldelades den person, som under den avlidnas sista levnadsår vårdat henne;

4) 500 kronor överlämnades till griftegårdsnämnden för framtida vårdande av hennes grav; och

5) återstoden bildade en fond, vars avkastning skulle användas till premier och understöd åt fattiga, flitiga och välartade skolbarn, tillhörande S:t Lars församling, vilken fond skulle förvaltas av folkskolinspektören.

Samma uttalande, som den avlidna enligt vittnet Kullman gjort vid ovanberörda tillfälle, hade hon enligt samma vittne vid ett flertal tillfällen upprepat för vittnet, därvid ingen annan varit tillstädes än någon gång Amalia Joseфина Anderson.

Enligt vad vittnet Klara Sofia Vilhelmina Sandberg vid vittnesförhöret

berättat hade den avlidna jämväl för henne vid flera tillfällen omnämnt, att hon hade för avsikt att inom en nära framtid låta upprätta sitt testamente. Någon dag i december 1923, då vittnet besökt henne, hade hon omtalat, att hon ämnade testamentera »en stor summa penningar till fattiga barn i Tannefors». Vid ett annat tillfälle, troligen i mitten av november 1924, hade hon vid vittnets besök hos henne lämnat vittnet en penningssumma med uppdrag, att vittnet skulle överlämna densamma till Tannefors syförening såsom bidrag till fattiga barns beklädnad, varvid hon samtidigt omnämnt, att det vore hennes avsikt, att omförmälda syförening efter hennes död skulle erhålla en summa penningar för samma ändamål. Vid båda dessa tillfällen hade vittnet Sandberg varit ensam med den avlidna.

Sedan inspektionskonstapeln O. E. Hellström, vilken av rådhusrätten i Linköping förordnats till god man för den avlidnas okända arvingar, till rådhusrätten undfått stämning å Linköpings stad, dess fattigvårdsstyrelse och Fridén med yrkande att, enär det bevakade förordnandet icke innefattade ett lagligen giltigt testamente och förordnandet icke heller blivit styrkt, samma förordnande icke måtte utgöra hinder för den avlidnas arvingar att komma i åtnjutande av arvsrätt efter henne, biföll rådhusrätten genom utslag den 23 augusti 1926 på det sätt Hellströms talan, att Karolina Amalia Hjelmns ovan anförda yttranden förklarades icke för Linköpings stad och dess medparter medföra rätt till någon del av hennes bo.

I målet hade företetts avskrift av en till Hellström ställd skrift, däri ovanbemälda Amalia Josefine Anderson förklarat sig avstå från allt anspråk på grund av det av Karolina Amalia Hjelm upprättade muntliga testamentet.

Efter det Linköpings stad och dess medparter hos Göta hovrätt överklagat rådhusrättens utslag, undanröjde hovrätten detsamma under motivering, att rådhusrätten icke bort till prövning upptaga förenämnda klandertalan, enär Karolina Amalia Hjelm icke efterlämnat några kända arvingar samt förordnande av god man för okända arvingar icke med laga verkan kunde meddelas och i följd därav det för Hellström utfärdade godmansförordnandet icke för honom medfört behörighet att anställa samma klandertalan.

Sedan protokollet över ovannämnda vittnesförhör därefter delgivits kammaradvokatfiskalsämbetet å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar, uttog ämbetet till rådhusrätten i Linköping stämning å Linköpings stad, dess fattigvårdsstyrelse och Fridén med yrkande, att ifrågavarande såsom muntligt testamente bevakade yttranden av Karolina Amalia Hjelm måtte, såsom icke uppfyllande fordringarna på ett testamente, förklaras icke utgöra hinder för kronan att tillträda kvarlåtenskapen efter henne såsom danaarv.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av länsstyrelsen i Östergötlands län med eget utlåtande den 26 januari 1928 överlämnad ansökning hava nu Linköpings stads drätselkammare, dess fattigvårdsstyrelse och folkskolestyrelse samt Fridén såsom utredningsman i dödsboet — under åberopande av att Karolina Amalia Hjelm icke efterlämnat några kända arvingar och att några sådana ej heller gjort an-

språk å hennes kvarlåtenskap samt med förmälan att hon, som förordnat, att hennes kvarlåtenskap skulle tillfalla de fattiga och särskilt fattiga skolbarn i S:t Lars församling, där hon såsom småskollärarinna utfört sin livsgärning, fört ett mycket försakande liv och av sin ringa lön lagt slant till slant för att kunna skapa en bestående välgörenhet i sin hemort — anhållit, att Kungl. Maj:t måtte, med godkännande av den avlidnas ifrågavarande förordnande, förklara, att de medel, varom Karolina Amalia Hjelm sålunda förordnat, icke skulle anses såsom danaarv utan få disponeras i enlighet med den avlidnas önskan, så att, sedan Amalia Josefina Anderson avstått från alla anspråk, som hon såsom den avlidnas vårdarinna kunde äga på grund av förordnandet, kvarlåtenskapen komme att fördelas på det i förordnandet angivna sättet med undantag av att 2,000 kronor, som eljest skulle hava tillkommit Amalia Josefina Anderson, tillfördes den fond, vars avkastning skulle användas till premier och understöd åt fattiga, flitiga och välartade skolbarn, tillhörande S:t Lars församling. I framställningen anhålles tillika, att Kungl. Maj:t måtte förordna, att fonden om 4,000 kronor skulle förvaltas av Linköpings fattigvårdsstyrelse samt att fonden om 1,000 kronor, i händelse av syföreningens upplösning, skulle omhändertagas och förvaltas av samma styrelse.

Länsstyrelsen har i sitt ovannämnda utlåtande förklarat sig för sin del icke hava något att erinra mot bifall till den gjorda framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har, på grund av remiss, den 29 december 1928 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört följande:

»Då någon arvinge efter avlidna Karolina Amalia Hjelm icke inom natt och år från dödsfallet anmält sig till tagande av arv efter den avlidna samt det av ämbetet klandrade testamentariska förordnandet, såsom icke uppfyllande fordringarna på ett i laga ordning upprättat testamente och såsom sådant ej heller lagligen styrkt, torde komma att av domstolarna förklaras ogiltigt, lärer hennes kvarlåtenskap såsom danaarv tillfalla kronan. Emellertid har rådhusrätten i Linköping förklarat det av ämbetet mot Linköpings stad och dess medparter anhängiga målet vilande i avvidan på utgången av nu förevarande ansökning.

Ett bifall till den underdåniga framställningen skulle enligt ämbetets förmenande i själva verket innebära, att staden Linköping för olika ändamål tilldelades hela kvarlåtenskapen efter Karolina Amalia Hjelm. Vad särskilt angår det för framtida underhållet av hennes grav genom ifrågavarande testamentariska förordnande till griftegårdsnämnden anslagna beloppet av 500 kronor, bör detta underhåll under alla förhållanden bestridas av boets medel. Enär i den underdåniga ansökningen icke förebragts något skäl, som synes kunna föranleda Eders Kungl. Maj:t att med avvikelse från den förut av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen tillämpade grundsatsen att ej avstå från danaarv till förmån för kommun bifalla ifrågavarande framställning, får ämbetet hemställa, att ansökningen icke måtte till någon Eders Kungl Maj:ts vidare åtgärd föranleda.»

I avgivna påminnelser hava *sökandena* anfört, bland annat, att ett bifall till Karolina Amalia Hjelms uttalade önskan väl knappast skulle leda till att Linköpings stad komme att använda hennes kvarlåtenskap för olika

ändamål. Hon hade icke själv nämnt någon kommunal myndighet såsom förvaltare utan blott Tannefors syförening och stadens folkskolinspektör. Vem som skulle förvalta de 4,000 kronor, vars avkastning skulle användas till julgåvor till fattiga i S:t Lars församling, därom hade hon ej yttrat sig. Då emellertid någon måste taga hand om dessa medel och ansvara för dem, eventuellt även de 1,000 kronor, som skulle tillfalla Tannefors syförening, hade sökandena i detta fall föreslagit fattigvårdsstyrelsen. Mottagandet av dessa 4,000, eventuellt 5,000 kronor, komme givetvis ej att i något avseende inverka på fattigvårdens budget, lika litet som folkskolans budget skulle kunna påverkas av den fond, som skulle förvaltas av stadens folkskolinspektör; utan komme medlen att såsom särskilda fonder utom kommunens räkenskaper användas enligt donators föreskrift.

I ärendet har sedermera ingivits en handling, så lydande:

»Härmed förklarar jag, att jag avstår från allt anspråk på grund av det av avlidna Karolina Amalia Hjälms från Brittenborg upprättade muntliga testamente, enligt vilket den avlidna förklarat, att ett par tusen kronor skall tilldelas den person, som under hennes sista levnadsår vårdade henne, och gör jag detta avstående till förmån för den fond, som enligt samma muntliga testamente skall användas till premier och understöd åt fattiga, flitiga och värlartade skolbarn, tillhörande S:t Lars församling. Brittenborg, Tannefors den 1 februari 1929.

Amalia Josefina Anderson

På en gång närvarande vittnen:

Maria Kullman

Svea Sandberg

Lärlarinna, Tannefors

Lärlarinna, Tannefors.»

Vidare har företetts bestyrkt avskrift av den 22 februari 1915 antagna stadgar för Tannefors syförening, utvisande, bland annat, att föreningen hade till syftemål att i största möjliga utsträckning tillverka kläder att utdelas bland fattiga barn tillhörande Tannefors småskolor.

*Departements-
chefen.*

Såsom den lämnade redogörelsen utvisar, är kronans rätt till kvarlåtenskapen efter Karolina Amalia Hjelm visserligen för närvarande icke ådagalagd, då rättegången mellan kammaradvokatfiskalsämbetet samt Linköpings stad och dess medparter ännu icke avgjorts. Detta förhållande lär dock icke utgöra hinder för upptagandet av frågan om efterskänkande av den rätt, kronan eventuellt må kunna äga till kvarlåtenskapen. (Jfr prop. nr 142 och riksdagens skrivelse nr 94 år 1915.)

Oavsett spörsmålet, huruvida i förevarande fall ett laga testamente föreligger eller ej, måste av den förebragta utredningen anses framgå, att Karolina Amalia Hjelm avsåg varit, att hennes efterlämnade egendom skulle komma de i det föregående omförmälda särskilda ändamålen till godo. I 5 kap. 2 § i lagen den 8 juni 1928 om arv — enligt vilken lag, där arvinge jämlikt 1—4 kap. ej finnes, arvet tillfaller allmänna arvsfonden — stadgas, att, om anledning föreligger att å fondens vägnar klandra testamente, som dock får anses vara ett riktigt uttryck för arvlätarens yttersta vilja, Konungen

må besluta, att klander ej skall äga rum. Visserligen är denna lag icke tillämplig i förevarande fall, enär arvlåtaren avlidit före lagens ikraftträdande. Starka skäl synas mig emellertid tala för att hänsyn toges till den uppfattning, varåt nya arvslagen sålunda givit uttryck, och att följaktligen åtgärder vidtagas i syfte att den avlidnas önskemål beträffande dispositionen av hennes kvarlåtenskap må bli förverkligade. Dessa önskemål åsyfta att tillgodose ändamål, som nära överensstämmer med dem, som arvsfonden är avsedd att främja. Vad kammaradvokatfiskalsämbetet anför om att ett bifall till ansökningen skulle innebära en avvikelse från den förut tillämpade grundsatsen att ej avstå danaarv till förmån för kommun, synes ej häremot böra tillmätas avgörande betydelse, då de ändamål Karolina Amalia Hjelm genom sitt ifrågavarande förordnande velat främja till väsentlig del ej äro sådana, som det åligger kommun att tillgodose. Från senare tid föreligger för övrigt exempel på att danaarv avståtts till förmån för kyrklig kommun (prop. nr 142 år 1915). På grund av vad jag nu anför får jag tillstyrka, att framställning avlåtes till riksdagen om avstående av kronans eventuella rätt till danaarv i detta fall.

Vid efterskänkandet böra sådana villkor uppställas, att Karolina Amalia Hjelms avsikter följas. Då nu hennes vårdarinna Amalia Josefine Anderson formligen avstått från anspråk på del i kvarlåtenskapen till förmån för den fond, som enligt den avlidnas mening skulle användas till premier och understöd åt fattiga, flitiga och värlartade skolbarn, tillhörande S:t Lars församling, torde, på sätt även sökandena föreslagit, det belopp, som eljest kunde hava tillfallit Amalia Josefine Anderson, böra läggas till nämnda fond. Jämväl i övrigt synas sökandenas ovan angivna förslag till förvaltning av medlen vara värda beaktande.

Under förutsättning att ett avstående av kronans eventuella rätt till kvarlåtenskapen kommer att ske, skulle följaktligen medlen användas och förvaltas på följande sätt:

Efter det först 500 kronor avsatts till vård och underhåll av den avlidnas grav, skulle återstående medel fördelas sålunda:

1) 4,000 kronor bilda en fond, vars avkastning i form av julgåvor utdelas till fattiga i S:t Lars församling. Fonden förvaltas av Linköpings stads fattigvårdsstyrelse;

2) 1,000 kronor bilda en fond, vars avkastning användes till anskaffande av underkläder åt fattiga barn vid Tannefors folkskolor. Fonden förvaltas av Tannefors syförening eller, i händelse av dess upplösning, av nyssnämnda fattigvårdsstyrelse; och

3) återstoden av kvarlåtenskapen bildar en fond, vars avkastning användes till premier och understöd åt fattiga, flitiga och värlartade skolbarn, tillhörande S:t Lars församling. Fonden förvaltas av Linköpings stads folkskolinspektör.

Såsom villkor för efterskänkande av kronans rätt bör stadgas, att kronans

motparter i rättegången icke göra gällande anspråk på ersättning för rättegångskostnader.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den rätt, kronan må kunna äga till danaarv efter småskollärarynnan Karolina Amalia Hjelm från Linköping, må efterskänkas för tillgodoseende i föreslagen form av ovan angivna ändamål; dock under villkor, att Linköpings stad, dess fattigvårdsstyrelse och Fridén avsäga sig anspråk på ersättning för sina kostnader i omförmälda, av kammaradvokatfiskalsämbetet mot dem anhängiggjorda rättegång.

3:o

Danaarv
efter förra
lärarynnan
Ellen Maria
Herbert Ohlsson
från
Gnesta municipalsam-
hälle.

Den 11 juli 1926 avled förra lärarynnan Ellen Maria Herbert Ohlsson från Julienlyst inom Gnesta municipalsamhälle i Frustuna socken utan att, såvitt den efter henne den 8 september samma år upprättade bouppteckningen utvisar, efterlämna kända arvingar. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 15,251 kronor 40 öre.

Vid rådhusrätten i Trosa anställdes den 16 augusti 1926 vittnesförhör med två personer angående tillkomsten av en av den avlidna den 17 april 1925 underskriven handling, vari hon förordnat, att efter hennes död hennes kvarlåtenskap skulle så fördelas, att Gunhild Löfgren i Stocktorp, Mellösa, erhöles en byrå, Ruth Gerda Maria Löfgren därsammastädes ett belopp av 4,000 kronor, Lovisa Hallström i Beateberg, Södertörns villastad, 1,000 kronor, Hanna Johnsson i Julienlyst, Gnesta, 1,000 kronor samt en var av Johanna Charlotta (Jenny) Andersson i Julienlyst, Gnesta, Ellen Sofia Hjelm i Gnesta, Anna Augusta (Hanna) Helgstrand i Västertälje, Maria Valentina Leander Engström i Gnesta, Anna Carolina Thunberg i Nyköping och Thorsten Thunberg i Södertälje 500 kronor. Sedan vid Daga häradsrätt den 27 september 1926 såsom testamente bevakats ovannämnda, den 17 april 1925 dagtecknade handling, instämde kammaradvokatfiskalsämbetet redaktören Ivar Theodor Thunberg i Södertälje i egenskap av förmyndare för sin minderårige son, ovanbemälte Thorsten Thunberg, ävensom övriga i handlingen avsedda personer till häradsrätten under yrkande att, då beträffande nämnda handling tillkomsten av ett i laga ordning upprättat testamente icke blivit styrkt, samma handling måtte såsom icke uppfyllande fordringarna på ett testamente förklaras icke utgöra hinder för kronan att tillträda kvarlåtenskapen efter Ellen Maria Herbert Ohlsson såsom danaarv. Sedan Anna Augusta Helgstrand, vid häradsrätten av sagt sig sina anspråk på andel av kvarlåtenskapen efter den avlidna och i anledning därav skilts från målet, förklarade häradsrätten genom lagakraftvunnet utslag den 29 maj 1928 ifrågavarande förordnande icke utgöra hinder för kronan att tillträda

kvarlåtenskapen efter Ellen Maria Herbort Ohlsson såsom danaarv, varjämte häradsrätten ålade svarandena i målet, vilken bäst gälda gitte, att ersätta kronan för rättegångskostnaderna med 81 kronor 25 öre.

Hos Kungl. Maj:t hava nu Gunhild Löfgren för egen del och såsom förmyndare för Ruth Gerda Maria Löfgren samt Lovisa Hallström, Johanna Charlotta Andersson, Ellen Sofia Hjelm, Anna Augusta Helgstrand, Maria Valentina Leander Engström, Anna Carolina Thunberg, Ivar Theodor Thunberg såsom förmyndare för Thorsten Thunberg ävensom stärbhusdelägarna efter avlidna Hanna Johnsson, nämligen Gustaf Adolf Andersson i Grönkärna, Anders Petter Andersson i Södertälje, bemälda Johanna Charlotta Andersson samt i Amerika vistande Maria Albertina Carlsson, född Andersson, och Karl Axel Bjurling, de båda sistnämnda genom E. A. Sköldmark i Gnesta i egenskap av god man, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte avstå från sin rätt till danaarv efter Ellen Maria Herbort Ohlsson, såvitt anginge de legat, som enligt hennes berörda förordnande skulle utgå till sökandena.

Till stöd för ansökningen hava sökandena anfört, att de samtliga under Ellen Maria Herbort Ohlssons livstid stått henne nära och vore i små ekonomiska omständigheter. Den avlidna hade varit lärarinna för sökanden Gunhild Löfgren och långa tider vistats i dennas hem. Övriga sökande hade vårdat eller på annat sätt hjälpt den avlidna, varför hon genom det som testamente bevakade förordnandet velat lämna dem ersättning härför.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har i ett den 6 juli 1928 avgivet utlåtande tillstyrkt ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som den 28 januari 1929 avgivit infordrat utlåtande, har därvid, med förmälan att ämbetet låtit med vidare åtgärder för indrivande av danaarvet anstå i avbidan på beslut över den föreliggande ansökningen samt att ämbetet föranstaltat om utredning rörande sökandenas personer och ekonomiska förhållanden, vidare anfört följande.

Med hänsyn till omständigheterna i ärendet funne ämbetet ansökningen vara värd beaktande. Dock ansåge sig ämbetet icke kunna tillstyrka framställningen, såvitt anginge Maria Albertina Carlsson och Karl Axel Bjurling. Dessa vore nämligen bosatta i Amerika och hade ej visat, att de fortfarande vore svenska medborgare. Ett efterskänkande av någon del av ifrågavarande danaarvsmedel till deras förmån borde därför icke ske. Beträffande däremot de tre övriga stärbhusdelägarna efter Hanna Johnsson, nämligen Gustaf Adolf Andersson, Anders Petter Andersson och Johanna Charlotta (Jenny) Andersson, vilka befunne sig i små ekonomiska omständigheter, ansåge sig ämbetet böra tillstyrka, att det belopp av 1,000 kronor av ifrågavarande danaarvsmedel, som i ovannämnda klandrade testamente tillagts Hanna Johnsson, efterskänktes till förmån för dessa att dem emellan lika fördelas. Jämväl funne sig ämbetet böra förorda efterskänkande till förmån för nyssnämnda Johanna Charlotta (Jenny) Andersson

av det belopp på 500 kronor, som hon i ovanberörda handling fått sig tilllagt.

Vad de övriga sökandena anginge, visade utredningen i ärendet, att de levde i synnerligen blygsamma ekonomiska förhållanden och finge anses vara i behov av den egendom, som skulle tillkommit dem, därest den såsom testamente bevakade handlingen kunnat från kronans sida godkännas. Billighetsskäl talade därför för bifall till framställningen jämväl i denna del. Då kronans motparter i ovannämnda rättegång ålagts att vem bäst gälda gitte ersätta kronans rättegångskostnader med 81 kronor 25 öre, men vissa svårigheter på grund av sökandenas förmögenhetsställning kunde tänkas uppstå för verkställighet av häradsrättens dom i denna del, borde, därest ett avstående av kronans rätt till viss del av danaarvet skedde, enligt ämbetets mening lämpligen böra stadgas förbehåll att de, till vilkas förmån efterskänkandet skedde, före den efterskänkta danaarvsegendomens utbekommande visade, att nämnda belopp, 81 kronor 25 öre, blivit till statsverket inbetalt.

*Departements-
chefen.*

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans rätt till danaarv efter förra lärarinnan Ellen Maria Herbolt Ohlsson från Julienlyst inom Gnesta municipalsamhälle i Frustuna socken må beträffande nedannämnda lösöre och penningbelopp avstås till förmån för följande personer sålunda, att Gunhild Löfgren erhåller den i ärendet omförmälda byrån, Ruth Gerda Maria Löfgren fyratusen kronor, Lovisa Hallström ettusen kronor, Johanna Charlotta (Jenny) Andersson åttahundratrettiofyra kronor 33 öre, en var av Ellen Sofia Hjelm, Anna Augusta (Hanna) Helgstrand, Maria Valentina Leander Engström, Anna Carolina Thunberg och Thorsten Thunberg femhundra kronor samt Gustaf Adolf Andersson trehundratrettiofyra kronor 34 öre och Anders Petter Andersson trehundratrettiofyra kronor 33 öre, under förbehåll dock att före utlämnandet av någon del av egendomen visas, att det belopp av åttioen kronor 25 öre, som genom Daga häradsrätts ovanberörda utslag den 29 maj 1928 tillerkänts kronan såsom ersättning för rättegångskostnader, blivit till statsverket inbetalt.

Vad föredragande departementschefen under punkterna 1:o—3:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Gustaf Psilander.